

متن پرسش

سلام استاد بزرگوار: در پاسخ به پرسش ۳۸۰۸۹ فرمودید: «باسمه تعالی: سلام علیکم: همان طور که رهبر معظم انقلاب در یکی از سخنرانیهای خود فرمودند چند همسری مربوط به فرهنگ عرب است و اتفاقاً چندسال پیش در کشور اردن جشن چند همسری برگزار کردند. در حالی که به گفته رهبر معظم انقلاب در فرهنگ ما چنین چیزی پذیرفته نیست و منجر به مشکلاتی خواهد شد. موفق باشید.»

نمی‌شود از منظر دیگری به این موضوع پرداخت و آنچه صراحتاً در قرآن حلال دانسته شده و در سنت ایرانی و اسلامی تا قبل از انقلاب به راحتی پذیرفته شده بود را به فرهنگ عربی نسبت نداد. پاسخ حضرتعالی این توهم را ایجاد می‌کند که تشریح تابع فرهنگ عربی بوده، در حالی خود واقفید که تشریح بخصوص وقتی نسخ نشده همواره معتبر است و از حضرتعالی و دیگران بررگان مثل آیت الله جوادی آملی تبیین های جدی شنیده‌ایم که تشریح با تکوین مطابقت دارد و دین در همه مراتب آن از معارف تا احکام مطابق فطرت است. حتی خود حضرتعالی معنای لطیفی از «لا اکراه فی الدین» دارید که هیچ امر کربهی در دین نیست و حلال دانستن چند همسری هم استثناء نباید از دین خارج کرد اینک در فرهنگ کنونی ما این امر مطلوب نیست شاید چند دلیل داشته باشد یکی منتفی شدن مصلحت چند همسری که به دلیل مرگ و میر زیاد مردان در جنگها بود و وجود زنان بیوه و فرزندان یتیم، مفاسدی برای جامعه داشت که با چند همسری تا حدی حل می‌شد از سوی دیگر جامعه ما تحت تاثیر فرهنگ مدرن غربی قرار گرفته که در آیین مسیحیت قبل از پروتستان چند همسری مجاز نبود و حتی طلاق بسیار سخت ممکن بود و این در فرهنگ غربی باقیمانده و با انتقال فضای فرهنگ مدرن به ما منتقل شده و البته راه فسادهای اخلاقی را باز کرده، هر وقت راه حلالی بر مردم بسته شود، زمینه روی آوردن به حرامی از همان جنس بیشتر فراهم می‌شود. خلاصه اینکه چند همسری از زمان حضرت ابراهیم بوده و فقط مخصوص اعراب نیست و در ایران قبل از اسلام و بعد از اسلام هم به عنوان امری متعارف پذیرفته شده بود. حتی با مدیریت بانوی اول، همسر دوم انتخاب می‌شد. ما کمی تاریخ خوانده‌ایم و تا جایی که دانستیم چند همسری مخصوص اعراب نیست در جامعه ما بر اساس عرف تبعات یا عنوان ثانوی گرفته مثلا تحقیر همسر اول یا فروپاشی حقوقی یا عاطفی زندگی اول که با این لحاظ می‌توان گفت به دلیل این عناوین ثانوی، در جامعه ایران توسعه نیافته که هنوز نتوانسته جهان خود را میان دو جهان سنت ایرانی اسلامی و مدرنیته کشف کند و عالم مخصوص خود را بسازد، این امر یعنی تعدد همسر همچون بسیاری از مسائل جای خود را نیافته اما نیازی به انکار حلال صریح دین و سنت معصومین و عرف متشرعه نیست. ارادتمندیم

باسمه تعالی: سلام علیکم: نکات خوب و درستی را متذکر هستید و بحث‌های مفصلی قبل از انقلاب حتی در حسینیه ارشاد در رابطه با جایگاه چند همسری شد. آری! آنچه شرع مقدس جایز فرموده از جمله چند همسری، مربوط به همه انسان‌ها می‌باشد و آنچه به عنوان فرهنگ در ایران فعلاً در میان است، از آن جهت است که حفظ خانواده به نحوی به آن گره خورد. وگرنه به گفته جنابعالی هر وقت راه حلال بر مردم بسته شود، زمینه روی آوردن به حرام فراهم می‌شود. و اگر بتوانیم این نکته را در جامعه تبیین کنیم آنجایی که نیاز است فرد، همسر دیگری انتخاب کند؛ اگر نتواند حتماً به هر دلیلی جامعه گرفتار مشکلاتی خواهد شد که متأسفانه امروز با آن روبرو هستیم. موفق باشید